

Päijät-Hämeen ympäristöterveyden valvontasuunnitelman vuositoteuma 2026

Tilanne 30.4.2026

SÄÄNNÖLLISEN VALVONNAN TARKASTUKSET

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Elintarvikevalvonnan säännöllisen valvonnan tarkastusten toteutuminen	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	169 kpl (33 %)	138 kpl (27 %)	Valvontaa on toteutettu pääosin valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastusten toteumassa on jonkin verran viivettä suhteessa tavoitearvoon. Tarkastusmäärän edistymistä ja valvontasuunnitelman toteutumista seurataan tiimpalavereissa. Valvonnassa on tehty lisäksi 8 suunnittelematonta tarkastusta, jotka ovat perustuneet ruokamyrkytyspäilyjen ja asiakasvalitusten selvittämiseen.
Terveystieteiden säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	98 kpl (33 %)	55 kpl (19 %)	Valvontaa on toteutettu valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastusmäärät kirivät tavoitetta kesäkaudella mm. uimavesien valvonnan alkaessa. Valvonnassa on tehty lisäksi 25 suunnittelematonta tarkastusta, joista 15 on kohdistunut asumisterveysvalvontaan.
Tupakkalain säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	13 kpl (33 %)	10 kpl (26 %)	Tupakkalain valvonta liittyy pääosin elintarvikehuoneistojen valvontaan ja sitä on tehty tupakan vähittäismyyntikohteisiin vähemmän alkuvuonna. Alkuvuonna on panostettu säännöllisen valvonnan yhdenmukaistamiseen ja luotu mm. tarkastuksen kattavuuslistaus ja päivitetty pöytäkirjojen fraasit valtakunnallisen ohjauksen mukaisiksi. Tupakointikieltojen valvonnassa on jouduttu selvittelemään oikeita valvontatapoja ja tekemään normaalia enemmän havainnointia kieltojen valvonnassa.
Lääkelain säännöllisen valvonnan tarkastusten toteuma	Suunniteltujen tarkastusten toteutuminen yli 90 %	9 kpl (33 %)	6 kpl (22 %)	Vähäisen kokonaistarkastusmäärän takia yksittäisten tarkastusten vaikutus toteumaprosenttiin on suuri ja tarkastukset jakautuvat vuodelle hieman epätasaisesti. Valvonnan tiimikokouksessa käydyn keskustelun perusteella valvonta tulee vuoden aikana toteutumaan suunnitellusti.

NÄYTTEENOTTO

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Terveysturvajärjestelmän mukainen viranomaisnäytteenotto. Sisältää suunnitellut hankkeet ja projektit	Suunniteltujen näytteenottojen toteutuminen	322 kpl (33 %)	276 (29 %)	<p>Vesilaitosten talousvesivalvonnan näytteenotto on toiminut suunnitelmallisesti. Alkuvuoden näytteenotossa korostuu allasvesien valvonta. Edelliseen vuoteen verrattuna huonosten näytetulosten edellyttämien seurantanäytteiden määrä on palautunut normaalille tasolle.</p> <p>Vesinäytteiden ottomäärät kasvavat huomattavasti huoneistovesien ja uimaranäytteiden ottamisen alkaessa laajamittaisemmin toukokuussa.</p> <p>Valtakunnallisen tiedonhallintaohjelman (VATI) häiriöt näytteenoton suunnittelussa ja raportoinnissa ovat vaatineet normaalia enemmän resursseja erityisesti alkuvuonna.</p>
Elintarvikelain mukainen viranomaisnäytteenotto. Sisältää suunnitellut hankkeet ja projektit.	Suunniteltujen näytteenottojen toteutuminen	31kpl (33 %)	23 kpl (24 %)	<p>Viranomaisnäytteenotto painottuu pintapuhtausprojektinäytteisiin sekä torjunta-ainejäämien, vierasainesten ja muuntogeenisten elintarvikkeiden valtakunnallisen seurantaohjelman mukaisiin näytteisiin. Projektinäytteenottoa toteutetaan suunnitellusti koko vuoden ajan ja toteuttaa seurataan tiimipalaverissa. Seurantaohjelman näytteet otetaan Ruokaviraston ohjeistamassa aikataulussa.</p>

VALVONNAN PAINOPISTEET / ELINTARVIKEVALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Elintarvikealan toimijoiden ja valvojen HACCP-osaamisen lisääminen (valtakunnallinen VASU-painopiste)	Lisätään valvojen osaamista HACCP:ista ja sen valvonnasta. Lisätään toimijoiden osaamista HACCP:ista.	Painopistettä toteutettu Ruokaviraston ohjaamalla tavalla.	Painopistetyö aloitettu	<p>Ruokavirasto on julkaissut maaliskuussa ohjeen Elintarvikealan toimijoiden omavalvontajärjestelmät ja niiden valvonta. Ohjeeseen on perehdytty tiimissä. Ruokavirasto ei ole vielä julkaissut painopisteen pysyvää koulutusaineistoa.</p>
Elintarvikehuoneistojen tilojen soveltuvuuden arviointi ja toimintatietojen päivittäminen (oma painopiste)	Kehitetään valvonnan yhtenäisyyttä ja toimijoiden yhdenvertaista kohtelua tilojen soveltuvuuden arvioinnissa. Luodaan sisäiset toimintaohjeet ja linjat valvontakäytäntöihin. Selvitetään mahdollisuudet yhteistyön lisäämiseen rakennusvalvonta- ja paloviranomaisen kanssa.	Painopistetyö käynnistynyt ja toteutettu kattavasti valvontasuunnitelman mukaisilla tarkastuksilla.	Painopistetyö etenee suunnitellusti.	<p>Tilojen soveltuvuutta ja kuntoa koskevia Oivariivejä on tarkastettu alkuvuonna kattavasti (n. 90 % tarkastuskäynneistä). Tarkastushavaintoja ja yhteisiä linjauksia varten on luotu erillinen seurantaaulukko, jota käsitellään säännöllisesti tiimipalaverissa. Alueen rakennusvalvonta- ja paloviranomaisia on tiedotettu painopisteestä infokirjeellä.</p>

VALVONNAN PAINOPISTEET / TERVEYDENSUOJELU

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Talousvesivalvonnan uudet sisällöt (valtakunnallinen)	<ol style="list-style-type: none"> Alueellinen yhteistyö Riskienhallintasuunnitelmat Ensisijaisten tilojen laitteistojen riskienhallinta 	Edistetään valvonnassa painopisteiden toteutumista sekä tuetaan vesilaitoksia suunnitelmien loppuunsaattamisessa. Painotetaan viestintää. Laajempi kuvaus valvontasuunnitelmissa.	Kohtien 1 ja 2 osalta toiminta ollut aktiivista. Kohdan 3 osalta viestintää tehty työryhmissä ja laajennetaan syksyllä.	<ol style="list-style-type: none"> Osallistuttu Hämeen alueen vesihuollon työryhmiin sekä varautumisen työryhmään. Yhteydenpito vesilaitoksiin on valvonnassa aktiivista. Vesilaitosten riskienhallintasuunnitelmien ja valvontatutkimusohjelmien tilanne on tiedossa ja niiden laatimista ajoissa on vaadittu. Osallistutaan suunnitelmatyöhön aktiivisesti mm. yhteistyökokouksissa ja kommentoimalla laadittuja luonnoksia. Alkuvuonna tiedotusta on tehty kuntien sisäilmatyöryhmissä, koska suurin osa kohteista on kuntaomistuksessa. Viestintää on tehty myös sosiaalisen median kanavissa. Viestintää laajennetaan syksyllä koskemaan myös kolmansia osapuolia. Osallistuttu tilaisuuksiin joissa esityksiä myös legionellan hallinnasta erityyppisissä kiinteistöissä.
Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa (valtakunnallinen)	<ol style="list-style-type: none"> Toimijoiden omavalvonnan ja paikallisten tarpeiden huomiointi riskinarvioinnissa Oman osaamisen kehittäminen ja ylläpito sekä yhteistyön edistäminen 	<ol style="list-style-type: none"> Huomioidaan valvonnassa ja toiminnassa alueen erityispiirteet kuten korkeat radonpitoisuudet, tilapäisen majoituksen ohjaustarve, uimarantojen suuri määrä kunnissa. Henkilökunnalla on mahdollisuus osallistua toimialaa koskevaan koulutukseen ja siihen kannustetaan. Huomioidaan myös hallinnollinen osaaminen, työssä jaksaminen ja työturvallisuus. Laajemmasta koulutuksesta sovitaan kehityskeskusteluissa. 	Painopisteen tehtäviä on toteutettu suunnitellusti	<ol style="list-style-type: none"> Toimialueen erityispiirteet on huomioitu mm. kaavoituksen, rakentamisen sekä ympäristölupahakemusten lausunnoissa. Elinympäristön häiritsevästä ja niiden aiheuttamien haittojen ehkäisystä on viestitty aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa sekä verkkosivuilla. Valtakunnallinen riskinarviointiohje julkaistaan kesällä. Tämä huomioidaan kohdekohtaisessa riskinarvioinnissa. Koulutussuunnitelma on laadittu ja toimialaa koskeviin koulutuksiin on osallistuttu aktiivisesti. Koulutusten keskeisimpiä asioita on läpikäyty kuukausipalaverissa sekä tiimikokouksissa. Koulutuksessa huomioitu myös varautuminen osallistumalla mm. CBRN koulutukseen. Toimitaan aktiivisesti ja vaihdetaan tietoja Hämeen valvojille perustetussa yhteistyöverkostossa.
Valmius ja varautuminen terveysuojelussa (valtakunnallinen)	<ol style="list-style-type: none"> Häiriötilanteisiin varautuminen, suunnitelmien ajantasaisuus ja yhteensovittaminen Säännöllinen häiriötilanteiden ja valmiuden harjoittelu vuosittain 	<ol style="list-style-type: none"> Ympäristöterveydessä tarvittavat suunnitelmat ovat säännöllisessä päivityskierrossa ja ne ovat ajan tasalla. Yhteensovittamista tehdään alueellisissa työryhmissä. Ympäristöterveydellä on oma varautumisen tiimi, joka suunnittelee, ohjaa ja kehittää varautumisen kokonaisuutta. On laadittu varautumisen harjoituskalenteri, jota toteutetaan. 	Painopisteen tehtäviä on toteutettu suunnitellusti	<ol style="list-style-type: none"> Suunnitelmia ja toimintakortteja päivitetään päivityskierron mukaisesti ja ne ovat ajantasalla. Varautumisen tiimi kokoontuu säännöllisesti. Monivuotinen harjoituskalenteri on laadittu. Tarkastelujaksolla on pidetty kuukausittain Virvepuhelin yhteysharjoitukset sekä aloitettu toimipisteiden pelastussuunnitelmien päivitykset. Epidemiaselvitystyöryhmällä on ollut kutsuharjoitus. Talousvesivalvonnassa on osallistuttu sotepalveluiden talousvesiharjoitukseen eri häiriötilanteissa.

VALVONNAN PAINOPISTEET / TUPAKKA- JA LÄÄKELAIN VALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Savuttomat nikotiiniuutteet tuotevalvonnan näkökulmasta (valtakunnallinen)	Valvomme savuttomien nikotiiniuotteiden myyntiä uuden tupakkalain vaatimalla tavalla huomioiden mm. ikäraja- ja valvonta muodostuu viidestä tarkastuskohdasta.	Valvontaa toteutetaan kohteissa siirtymäaikaisten täyttyttyä 1.2.2026 ja 1.8.2026	Savuttomia nikotiiniuutteita on valvottu tarkastelukaudella kaikilla tupakkavalvonnan tarkastuksilla (100 %).	Pakkausten yhdemukaistamista koskevat säännökset (nk. plain packaging) ja niiden valvonta alkaa 1.8.2026 jälkeen.
Laittoman kaupan ehkäisy ja jäljitettävyystietojen hyödyntäminen valvonassa (valtakunnallinen)	1. Tupakkalain mukaisessa myynnin valvonassa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kaikissa tupakkatuotteissa on tupakkalain edellyttämät turvaominaisuus- ja jäljitettävyyserkinnot. 2. Tupakkatuotteiden vähittäismyymtipakkausten laittoman kaupan ehkäisyä koskevien pakollisten pakkausmerkintöjen valvontaa suoritetaan osana myyntipaikan valvontaa silloin, kun tarkastus kattaa myös vähittäismyymtipakkausten merkinnät.	Toteutetaan kaikilla tarkastuksilla, joihin kyseinen valvonta kuuluu	1. Toteuma tehdyillä tarkastuksilla 100 % 2. Toteuma tehdyillä myymtipakkauksia koskevilla tarkastuksilla 100 %	1. Turvaominaisuudet ja jäljitettävyyserkinnot on tarkastettu kaikilla tarkastuksilla (100%) 2. Jäljitettävyystietojen valvontaan kehitetty kansainvälinen nk. toissijainen tietovaranto ei toistaiseksi toimi. Valvontaa on tehty pienissä myyntikohteissa ja suoritteet kirjattu käsin. Järjestelmän käyttöä ei koeta tarpeelliseksi suurien ketjujen valvonassa, koska niiden myynti on hyvin ohjattua ja valvottua.
Etämyynti (valtakunnallinen)	Myyntipaikkoihin toteutettavien tarkastuskäyntien yhteydessä kiinnitetään valvonassa huomiota etämyyntiin. Etämyyntikiellon piirissä olevien tuotteiden myyntiin internetin välityksellä puututaan.	Valvontaa toteutetaan kohteissa, jotka tekevät muiden tuotteiden etämyyntiä. Verkossa tapahtuvaa myyntiä etsitään verkkoetsinnöillä	Valvontaa tehty tarkastuksilla isojen toimijoiden kohteissa, joissa muiden tuotteiden etämyyntiä	Etämyynnin valvontaa tehty noin 80 %:ssa tehdyistä kaikista tarkastuksista, joissa etämyynti on mahdollista. Verkkoetsintää tehdään projektityyppisesti kerran vuodessa (loppuvuonna) ja sitä kohdennetaan internetalustaan sekä sosiaalisen median kanaviin siinä määrin kuin se on omilla resursseilla mahdollista. Asiassa tehdään yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön ryhmän kautta mm. koulujen kanssa.
Markkinointi (valtakunnallinen)	Tupakkalaissa säädettyjä tuotteita koskevat ehdot markkinointikielto. Valvonnan toteuttamisessa kiinnitetään huomioita viranomaisyhteistyön sujuvuuteen paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.	Valvontaa tehdään kaikilla vähittäismyynnin tarkastuksilla. Tehdään projektityyppinen verkkoetsintä myös markkinoinnin osalta	Tarkastuksia on tehty kaikissa vähittäismyynnin kohteissa, joihin kuuluu markkinoinnin valvonta.	Markkinoinnin valvontaa on tehty 80%:ssa vähittäismyynnin tarkastuksilla. Verkkoetsintä tehdään projektityyppisesti myöhemmin tänä vuonna.
Ehkäisevä päihdetyö (valtakunnallinen)	Osallistutaan Päijät-Hämeen ennalta ehkäisevän päihdetyön koordinaatioryhmän kokouksiin. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä niin, että yhteistyön tulokset tukisivat tupakkalain sekä ennalta ehkäisevästä päihdetyöstä säädetyn lain tavoitteita.	Osallistutaan työryhmän tapaamisiin. Ympäristöterveyden tavoitteena tänä vuonna on esitellä ja tuoda tietoon uuden tupakkalain asettamia vaatimuksia julkisissa tiloissa, yleisillä uimarannoilla ja tapahtumissa.	Osallistuttu kahteen järjestettyyn kokoukseen.	Kokouksissa käsitelty eri alojen ajankohtaiset asiat ja terveydensuojelun osalta viety tiedoksi mm. tupakkalainsäädännössä sekä tupakkalain keskusviranomaisessa tapahtuneita muutoksia.

Paikallinen riskinarviointi myynnin valvontakohteissa sekä tupakointikieltokohteissa	Toteutetaan kohteiden päälakialan tarkastusten yhteydessä. Myyntikohteissa 2025–2026 ja tupakointikieltokohteissa 2025–2027. Tarkastuksen perusteella arvioidaan kohteen kokonaisriskit ja määritellään mm. tarkastustiheys	Riskinarviointiin pitäisi tulla valtakunnallinen ohje. Jos sitä ei saada laaditaan omat arviointiohjeet. Painopiste on monivuotinen ja aloitetaan 2026	Aloitus 2026 aikana	Valtakunnallinen ohjaus riskinarviointiin on edelleen julkaisematta lakimuutoksen aiheuttamien muutosten takia. Aloitetaan tiimissä oman riskiarvioinnin pääkohtien valmistelu myyntipaikkoihin ja lähdetään liikkeelle riskialteimmista kohteista.
Valvontatietojen oikeellisuus	Ohjelmakaudella kiinnitetään huomiota valvontatietojen oikeellisuuteen valtakunnallisissa rekistereissä.	Valvontatietoja läpikäydään rekistereistä tarkastuksille valmistautumisvaiheessa	Kaikki kohteet on läpikäyty vuoden 2026 loppuun mennessä	Kaikilla tarkastuksilla kohdetiedot on läpikäyty. Valtakunnallisesta rekisteristä on myös siivottu pois kohteet, joita on jäänyt lopettamatta toiminnan loputtua tai muututtua. Rekisterit ajantasalla. Myös savuttomuuden valvonnassa valvottaville kohteille on tupakkalain mukainen toiminta kirjattu valvontarekisteriin.

PROJEKTIT / TERVEYDENSUOJELU

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
Päiväkotien pienhiukkasprojekti	Valvontaprojektin tavoitteena on kartoittaa pienhiukkasten (PM2,5) esiintymistä Päijät-Hämeen päiväkotien sisäilmassa ja samalla selvittää säännöllisen valvontatyön tueksi, onko pienhiukkaspitoisuuksiin tarvetta kiinnittää valvonnassa enemmän huomiota. Lisätavoitteena on myös arvioida tuloilmansuodattimen vaikutusta hiukkaspitoisuuksiin sekä tutkittavien kohteiden ilmanvaihtojärjestelmien toimintaa. Projekti toteutetaan valtaosaan alueen päiväkodeista vuosina 2025-2026. Raportoinnille ja viestinnälle varataan tarvittaessa resurssia vielä vuodelle 2027.	Projekti on käynnissä projektisuunnitelman mukaisesti	Projekti on käynnistetty joulukuussa 2025 testimittauksilla ja varsinaiset mittaukset aloitettu 1/2026.	Mittaukset on saatu valmiiksi Hollolan päiväkodeissa ja niitä on jatkettu Orimattilassa. Mittaukset jäivät kesätaulle huhtikuun lopussa ja jatkuvat syksyllä päiväkotien jatkaessa normaalitoimintaansa Orimattilassa ja loppuvuonna liiti päiväkodeissa. Mittaukset ovat edenneet suunnitellusti mutta mittausjaksoa on jouduttu pidentämään viikosta 1½ viikkoon välikalibroinnin takia.
Huoneistovesien näytteenoton ja analyysien yhdenmukaistaminen	Läpikäydään huoneistovesivalvonnasta aikaisempina vuosina kohteisiin näytteenotosta tehdyt päätökset/näytteenottosuunnitelmat ja yhdenmukaistetaan analyysivaatimukset nykylainsäädäntöä vastaaviksi. Yhdenmukaistetaan uusilla kohteilla tarvittavasta näytteenotosta päättäminen.	Projekti toteutetaan vuosina 2025-2026. Kohteita tiedotetaan mahdollisista muutoksista ja muutokset kirjataan valvontarekisteriin sekä viranomaisen vuotuisiin näytteenottosuunnitelmiin.	Projekti on käynnissä projektisuunnitelman mukaisesti.	Projekti on käynnistynyt ja etenee projektisuunnitelman mukaisesti. Projektin kohteiden riskinarvioinnin tueksi on laadittu mm. sisäistä riskinarviointiohjeistusta valvontakohteiden kohdekohtaista arviointia varten.

PROJEKTIT / ELINTARVIKEVALVONTA

Tavoitteen nimi	Mittari	Tavoitearvo 30.4.2026	Tilanne 30.4.2026	Kommentit huhtikuu 2026
<p>Pintapuhtausprojekti palvelutiskillisissä myymälöissä ja einesskeittiöissä (oma projekti).</p>	<p>Kartoitetaan käsittelypintojen ja työvälineiden puhtautta luminometrillä 15-20 valvontakohteessa. Pintahygieniatestejä otetaan 85 kpl. Tulosten pohjalta saadaan käsitys pintojen hygieniasta ja sitä kautta elintarvikkeiden laatuun ja turvallisuuteen vaikuttavasta riskistä.</p>	<p>Projektinäytteenottoa on toteutettu kattavasti valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten yhteydessä.</p>	<p>Pintahygieniatestejä otettu 21 kpl (25 %)</p>	<p>Projekti on käynnistynyt ja etenee suunnitelman mukaisesti. Näytetuloksista ja niiden tulkinnasta on viestitty toimijakohtaisesti. Projektin etenemistä seurataan tiimipalaverissa.</p>